

At fortælle danmarkshistorie på et lokalt grundlag

Det indførte tidl. førstelærer M. R. Mikkelsen, Søvind, i sin skole, og det vandt han sine elever på — Fylder 75 i morgen og fortæller her lidt om, hvordan han kom ind på at studere egnshistorie

Pensioneret førstelærer M. R. Mikkelsen, Søvind, er ikke et ukendt navn for Horsens Folkeblads læsere. Gennem årene har han her i bladet offentliggjort et stort antal egnshistoriske artikler, der alle har vidnet om hans intime kendskab til de emner, der blev behandlet. M. R. Mikkelsen går grundigt til værks, og hans arkiv er af et imponerende omfang.

I morgen, fredag den 6. marts, fylder M. R. Mikkelsen 75 år. Det er nu syv år siden, han tog sin afsked fra skolen. Det var den 1. februar 1963. Han og hans nu afdøde kone var et år i forvejen flyttet ind i et nybygget hus, som de kaldte „Hytten“.

— Jeg havde forberedt mig på at trække mig tilbage, da planerne om en ny skole i Søvind blev til alvor, men det kneb nu for mig at skulle tage afsked med den dygtige, unge lærerstab, som jeg havde fået samlet. Da så min svigersøn — gift med min yngste datter — blev hentet til at lede den nye skole, var det dog lettere for mig. Den følgende sommer indviedes den nye, store skole, og jeg har fået et eminent samarbejde, også med de nye lærere, som vil være med til at fejre min fødselsdag i morgen i skolens bibliotekssal. Først på lørdag kommer mine seks børn, svigerbørn og børnebørn hjem til fødselsdagsfest.

Ville først være læge,

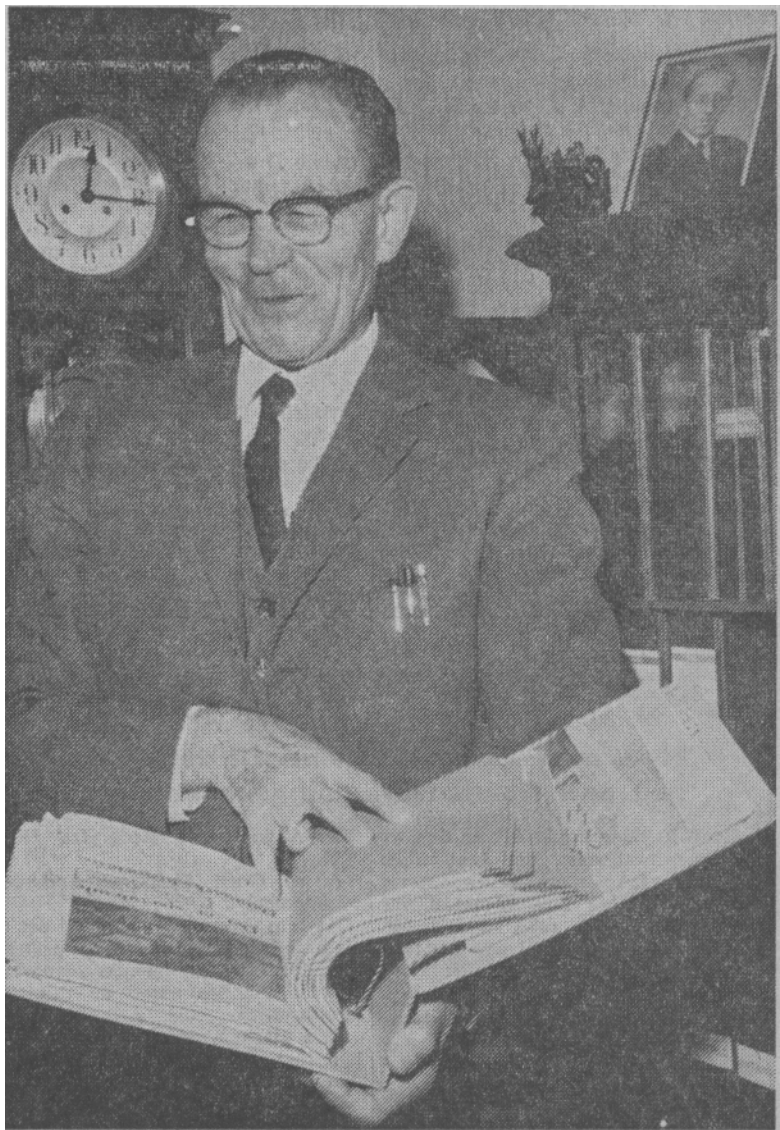
men...

Har De altid villet være læ-

— Ja, det var min store lyst helt de ganske unge år. Det vil sige: først ville jeg være læge, men det var ikke så let, for vi var otte børn hjemme på mine forældres gård „Næsgård“ i Them sogn. Først kom jeg til landbruget som almindelig karl, men min gamle præst og min lærer rottede sig sammen og fik mig til at gå lærervejen. Først læste jeg til privat forberedelse samtidig med, at jeg var karl, og om vinteren var jeg to dage om ugen i skolen for at kunne blive optaget på seminariet i Silkeborg. Det kunne lade sig gøre dengang. Jeg var meget glad for børn og havde stor lyst til at have med børn at gøre, og tror også, jeg har haft held til at vinde dem gennem min undervisning.

— Så har De vel helt sluppet undervisningen nu?

— Nej, ikke helt. Skolen har mig endnu som reserve, når en lærer er syg eller på kursus, og det er jeg glad for, selv om det fornylig skaffede mig en influenza på halsen. Glad var jeg også for at synge i min gamle kirke i julen.

M. R. Mikkelsen ved sit arkiv

Der sker jo meget nyt i skolen, men hovedfagene dansk og regning samt danmarkshistorie, kan jeg da klare.

Jo, jeg begyndte efter at være dimetteret i 1916 som hjælpelærer hos min gamle lærer i Salten, gjorde vikartjeneste og kom så ned til den gamle grænse som lærer på Skanderup fri- og efterskole et par år. Det var jo under første verdens-

krig, og det var meget spændende

og gav mig mange interessante oplevelser. Det gik mod genforeningen, men forinden havde jeg tiltrådt en lærerplads på Fyn. Det var ikke så let at få stilling dengang. Der var 82 ansøgere, men det har nok været et plus for mig, at jeg havde uddannelse i sløjd. På Fyn var jeg i en gammel friskole i tre år, så opfordrede seminarieforsøger Vinther mig til at optage et arbejde i Sønderjylland

hvor der adskillige steder endnu ikke var dansk undervisning. Jeg betragtede samtidig opfordringen som en tillidsærklæring. Jeg blev så først vikar i den tyske skole i Rudbøl, som blev drevet af skolekommissionen, men så blev der bygget en dansk skole, og her virkede jeg, til jeg i 1927 kom til Søvind.

Jeg var glad for årene i Sønderjylland, og i Søvind, hvor det ærlig talt ikke var så let for mig at falde til, savnede jeg arbejdet i

Rudbøl. Heldigvis var der nok at tage vare på ved den større, femklassede skole, og desuden var der de kirkelige forretninger, ungdomsarbejde, aftenhøjskole og bibliotek. Ungdomsarbejdet kom rigtigt i gang i krigsårene, hvor forøvrigt også de ældre kom med i

„Så rullede lavinen...!“

— Deres store interesse har været egnshistorie?

— Ja, det begyndte med min slægts historie, men bredte sig til arkæologi, geologi og oldtidshistorie, da man opdagede en boplads fra gudenåkulturen. Allerede som dreng havde jeg gået og fundet flinteredskaber derhjemme på bakken, men det var først her i Søvind, min interesse for alvor vakte. Jeg talte med en gammel bonde, Erik Eriksen, som vidste at fortælle en masse. I 90'erne havde Martin Kristensen, Gedved, rejst rundt og optegnet oldtidsfund for Nationalmuseet, og jeg fik noteret alt op, hvad han havde her fra engen af fund. Og så rullede lavinen. Jeg lod min viden gå videre til børnene, når vi havde oldtidshistorie. Det var i 30'erne, da der blev fundet flere bopladser med oldtidsredskaber. Det blev også til, at jeg på opfordring gav instruktionskursus for lærere i Århus og Skanderborg amtskredse, men den største oplevelse var et lærerkursus på Silkeborg Seminarium, hvor jeg instruerede i oldtidshistorie. Jeg var ikke videre stolt ved situationen, men det gik fint, og jeg havde megen, megen glæde af det.

— Hvordan er indsamlingsarbejdet foregået?

— Jeg fik berettet meget i selskab med de gamle på egnen. De ville gerne fortælle egnens og gårdenes historie og var gode til det. Jeg fik mængder af notater, som jeg også tid efter anden samlede og renskrev til mit arkiv. Meget af det blev til artikler til Folkebladet

Alle de renskrevne artikler går op i biblioteket, hvorfra de kan udlånes.

Det, der ikke mindst interesserer mig!, er dette at kunne fortælle danmarkshistorie på et lokalt grundlag, siger den 75-årige. Det viser sig, at det altid fænger øjeblikkeligt både hos små og store. Selv uden for undervisningstiden er børnene interesserede. Børnene har fået lov til at tegne de gamle stenredskaber og beskrive dem, og så har jeg haft den fornøjelse at se, hvordan selv sjuskede drenge har fået mere interesse for skriften i deres arbejdshefter, når jeg tilbød dem en særlig undervisning i skrivning. På den måde har jeg kunnet vinde eleverne.

Førstelærer Mikkelsen inviterer os sluttelig ind i sin „hule“, hvor hans arkivskabe står. Alt er sat i system og i fineste orden, så han til enhver tid kan finde frem til et bestemt emne. Her er f. eks. udklip, artikler og billeder vedrørende Søvind skoles historie tilbage til 1662. Her er materialer om præster i Søvind sogn i tiden efter reformationen, her er sagn fra egnen — her er kort sagt hele egnens historie.

Man må beundre den energi og den ihu, hvormed den gamle, men stadigvæk ungdommeligt virkende skolemand er gået op i denne sin store interesse. Det er vel arbejdet med denne hobby, der har bevaret ham så ung af ydre og af sind.

H. R.